

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-540 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 41 lok. 2
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 9868/OBSiL/2015

Warszawa, dnia 20 lipca 2015 r.

**Szanowny Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W załączeniu przekazuję stanowisko Krajowej Rady Radców Prawnych do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2299, nr 3560, druk senacki nr 987).

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych
dr hab. Arkadiusz Bereza prof. nadzw.

Warszawa, dnia 10 lipca 2015 r.

Stanowisko

**Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych
do przesłanego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów
powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk 2299).**

1. Propozycje zmian legislacyjnych wprowadzanych projektem ustawy należy oceniać przez pryzmat uzasadnienia **wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2007 r., sygn. akt SK 7/06, w którym uznano, że pełnienie funkcji sędziów przez asesorów jest niezgodne z konstytucją. Wówczas** za najważniejsze argumenty przemawiające za niekonstytucyjnością asesury Trybunał uznał dopuszczalność odwoływania asesorów przez ministra, brak gwarancji ich nieusuwalności i brak ustawowego określenia granic czasowych asesury. Projekt ustawy zdaje się te istotne wady – funkcjonujące w poprzednim modelu – eliminować (co potwierdzają dotychczasowe opinie sporządzone w procesie legislacyjnym), za wyjątkiem kwestii powoływania asesorów przez Prezydenta RP z wyłączeniem ingerencji w podejmowane w tym zakresie decyzje Prezesa Rady Ministrów. Prezydencka prerogatywa określona w art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji dotyczy wyłącznie sędziów i nie można rozszerzyć jej stosowania również na asesorów sądowych, gdyż nie będą oni sędziami. Oznacza to, że ich powołanie przez Prezydenta zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 144 ust. 1 Konstytucji będzie wymagało kontrasygnaty ze strony Prezesa Rady Ministrów (tak również w opinii prof. Krzysztofa Skotnickiego).

2. Niezrozumiałe jest również, przewidziane w projektowanym art. 2 § 1 u.s.p. wyłączenie możliwości wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości przez asesorów akurat w sprawach tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym oraz postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych. Jak wynika z uzasadnienia do projektu (s. 4) pozbawienie asesorów możliwości orzekania w tych konkretnie rodzajach postępowań jest uzasadnione ich ciężarem gatunkowym, a co za tym idzie koniecznością posiadania odpowiednio większego doświadczenia zawodowego, którym asesor nie będzie jeszcze się legitymował. Powyżej wskazane zróżnicowanie możliwości wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości pomiędzy asesorami a sędziami wydaje się nieuzasadnione, chociażby wzięwszy pod uwagę fakt, że projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie gwarancji niezawisłości asesorów sądowych (projektowane art. 106j – 106m u.s.p.) tożsamyh do sędziowskich. Dodatkowo zauważyć należy, że projektowana ustawa przewiduje i zakłada ściśle określoną procedurę kwalifikacyjną, która ma właśnie sprzyjać i uchronić przed naborem na urząd asesora sądowego osób nie legitymujących się adekwatnymi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. W kontekście tego rodzaju argumentacji zasadna jest rezygnacja z przewidzianego w projekcie ograniczenia, prowadząca w konsekwencji do umożliwienia asesorom sądowym orzekania we wszystkich rodzajach postępowań.

3. Poważne wątpliwości budzą natomiast zawarte w projekcie regulacje odnoszące się do wprowadzonego trybu oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko asesora sądowego, zwłaszcza w odniesieniu do osób wykonujących zawód radcy prawnego lub adwokata oraz mających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych (projektowane art. 106s i 106t u.s.p. i nast.). Zostały one skonstruowane analogicznie do obowiązujących obecnie przepisów odnoszących się do sędziów (*vide* art. 57f i 57g u.s.p. i nast.), przewidując tożsame kryteria oraz tryb weryfikacji. Wydaje się, iż w odniesieniu do asesorów sądowych, którzy następnie ponownie podlegają ocenie, chociażby w kontekście ich przydatności do wykonywania zawodu

sędziego (m.in. poprzez ocenę pracy, w której mowa w projektowanym art. 106x u.s.p.), ów tryb oceny – zwłaszcza wobec osób wykonujących inne zawody prawnicze lub posiadających stopnie i tytuły naukowe – powinien zostać znacznie uproszczony. Nie wydaje się również możliwym – mając na uwadze specyfikę i charakter wykonywania zawodu pełnomocnika oraz pracy naukowo-badawczej – aby owa ocena kwalifikacji kandydata mogła zostać przeprowadzona wyłącznie przez sędziego, jak zakłada projektowana regulacja. Projektowana w tym względzie regulacja budzi wątpliwości zwłaszcza z uwagi na fakt, iż procedura weryfikacyjna kandydatów rekrutujących się spośród przedstawicieli nauk prawnych, ujęta w art. 106t § 1 projektu, określona jest w sposób dalece nieprecyzyjny (*uwzględnienie osiągnięć naukowych, rodzaju i jakości publikacji, opinii recenzentów, jakości i rzetelności opinii prawnych bądź innych dokumentów*). Przyjęta formuła oznacza, że w ramach kwalifikacji kandydatów na asesorów, sędzia zobligowany będzie do szczegółowego przestudiowania całego dorobku naukowego kandydata, który w odniesieniu do doktorów habilitowanych i profesorów tytularnych obejmuje szereg publikacji różnotematycznych, w tym kilkusetstronicowe monografie. W tych przypadkach zasadnym byłoby sporządzenie wspólnej opinii przez zespół składający się z sędziego oraz odpowiednio osobę wyznaczoną przez samorząd zawodowy albo jednostkę naukowo-badawczą. Wdrożenie omawianych rozwiązań w konsekwencji prowadziłyby do daleko idącej niespójności systemowej, w odniesieniu do procedur kwalifikacji kandydatów na stanowiska w strukturach wymiaru sprawiedliwości. Oto bowiem – w przypadku osób legitymujących się stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora – procedura kwalifikacji kandydatów na asesorów w sądach powszechnych przyjmowałaby o wiele ostrzejsze kryteria merytorycznej weryfikacji, niż ma to miejsce w przypadku kandydatów ze stopniami lub tytułem naukowym, ubiegających się o stanowiska sędziowskie w sądach administracyjnych i w Sądzie Najwyższym.

Wskazany jest uwzględnienie powyższych uwag w toku dalszych prac legislacyjnych.

dr Przemysław Mijał

radca prawny

dr hab. Sławomir Patyra

radca prawny